

2 рази, порівняно з початком досліджу. При парентеральному введенні препарату вміст ретинолу на кінець досліджу збільшився в 1,5 рази. У телят контрольної групи спостерігали незначне збільшення кількості ретинолу (в 1,2 рази).

Вміст загального білка, як одного з гуморальних неспецифічних факторів імунного захисту, знаходився у 8—12-денних телят на критичній межі ($58 \pm 1,0$ г/л — контрольна група, $59,0 \pm 2,0$ — перша дослідна, $58,0 \pm 1,0$ г/л — друга дослідна) при мінімальній нормі 55 г/л. Концентрація імуноглобулінів і їх класів у 48,4% телят була меншою критичної межі — 15 мг/мл. Напруженість бактерицидної (БА) і лізоцимної (ЛА) активності сироватки крові, фагоцитарна активність лейкоцитів у телят контрольної, першої та другої дослідних груп була на однаковому рівні.

По закінченні досліджу у телят контрольної групи відмічали тенденцію до зменшення кількості лейкоцитів, загального білка, імуноглобулінів і їх класів (Ig G; Ig M), незначного підвищення напруженості бактерицидної активності сироватки крові та фагоцитарної активності лейкоцитів ($P < 0,1$),

Показники неспецифічної резистентності телят першої та другої дослідних груп відрізнялись від контрольної. Так, вміст загального білка збільшився, відповідно, до $63,2 \pm 1,0$ г/л і $62,9 \pm 1,3$ г/л ($P < 0,01$).

Вітамін А позитивно впливає на функціональну активність В-лімфоцитів, свідченням чого є збільшення загальної кількості імуноглобулінів (у телят першої групи до $19,1 \pm 1,4$ мг/мл, $P < 0,01$) та їх окремих класів при позитивній корелятивній залежності ($r = 0,9$). У телят, що отримували препарат парентерально, відмічали тенденцію до збільшення вмісту імуноглобулінів ($r = 0,31$).

Збільшилась бактерицидна і лізоцимна активність сироватки крові телят дослідних груп: БА на 11,8 і 8,5% при високій корелятивній залежності між даними показниками і вмістом ретинолу в сироватці крові ($r_1 = 0,71$, $r_2 = 0,66$; $P < 0,01$); ЛА — 13,9 і 10,9% ($r_1 = 0,65$; $r_2 = 0,7$, $P < 0,01$). Фагоцитарна активність лейкоцитів у телят дослідних груп в кінці досліджу зростала, але різниця з контрольною групою недостовірна ($P < 0,1$), проте кількість фагоцитованих мікробних тіл у телят дослідних груп помітно вища, порівняно з контрольною.

Таким чином, природний шлях введення ретинолу телятам є більш ефективним, оскільки сприяє відновленню як гомеостазу вітаміну А в організмі, так і підвищенню рівня неспецифічної резистентності та імунної реактивності телят раннього віку.

ВПЛИВ МІКРОГЕПАТОВІТУ В ТОКСИЧНИХ ДОЗАХ НА ЩУРІВ

Сахнюк В. В., Головаха В. І., Левченко В. І., Папченко І. В.,
Костюк М. М., БЦДСГІ

Нами проведено вивчення впливу токсичних доз комплексно-го вітамінно-мінерального препарату «Мікрогепатовіт» на щурів лінії «Вістар». Дослідження виконували згідно «Требований к доклиническому изучению общетоксического действия новых фармакологических веществ», схвалених Фармакологічним Комітетом МОЗ СРСР 25.09.1984 р., протокол № 19.

За принципом аналогів сформували три групи щурів: контрольну (10), і дві дослідних. Тваринам першої дослідної групи (11 гол.) препарат задавали одноразово з молоком в дозі в 4 рази більшій від терапевтичної — 2 г/кг маси, а щурам другої — в 32 рази більшій — 16 г/кг маси. Так як тварини другої дослідної групи не змогли за один прийом прийняти таку велику дозу препарату, то його давали в три прийоми протягом 8 годин з інтервалами в чотири години. Препарат розчиняли в 3—5 мл молока. Щурам контрольної групи вводили молоко. Спостереження за щурами проводили протягом 15—16 днів, потім їх зважували, брали кров для лабораторних досліджень, забивали і визначали масу окремих органів. Загибелі щурів у дослідних і контрольній групах не спостерігалось, зміни клінічного стану не відмічені. Отже, препарат відноситься до малотоксичних, а LD_{50} для щурів складає більше 16 г/кг маси.

Приріст маси щурів контрольної групи за період досліду становила 10,5%, першої дослідної — 6,3, другої — 3,7%. Таким чином, у щурів другої дослідної групи спостерігалось деяке уповільнення росту, тим більше, що різниця їх маси на початок і кінець досліду була недостовірною. Маса внутрішніх органів — серця, печінки, нирок у щурів першої дослідної групи була дещо більшою, в порівнянні з контрольною, маса селезінки не відрізнялась. У щурів другої дослідної групи збільшеною була лише маса нирок, що можна пояснити розвитком дистрофічних змін у них.

При гістологічному дослідженні печінки, міокарда, селезінки, тонкого кишечника і сім'яників щурів контрольної і дослідних, нирок першої дослідної групи суттєвих змін не виявлено. В нирках щурів другої дослідної групи відмічали застійну гіперемію. Переважна більшість звивистих каналців перебувають у стані вираженої зернистості дистрофії і заповнені білковою масою. Така ж білкова маса локалізується в капсулі клубочків, частково замішуючи їх. Капілярні судини клубочка інтенсивно наповнені

кров'ю. На загальному фоні зрізу виділяються окремі каналці — «тіні», що є ознакою некрозу звивистих каналців.

При морфологічному дослідженні крові кількість еритроцитів у щурів всіх груп в кінці досліду була однаковою, а кількість гемоглобіну у щурів першої дослідної групи збільшувалась, у щурів другої — мала тенденцію до збільшення. Гематокритна величина у щурів збільшилась.

Кількість лейкоцитів у щурів контрольної групи складала в середньому $4,0 \pm 0,3$ Г/л, і різниця з щурами дослідних груп була недостовірною ($p < 0,5$). Приведені результати дають можливість зробити висновок, що препарат не викликає запальних процесів шлунково-кишкового каналу, інших внутрішніх органів і в той же час не пригнічує лейкопоетичну функцію кісткового мозку, лімфатичних вузлів, селезінки.

Неспецифічна резистентність щурів вивчалась за деякими показниками гуморального і клітинного захисту. Вміст загального білка та імуноглобулінів, як гуморальних факторів захисту, у щурів першої дослідної групи має деяку тенденцію до збільшення в порівнянні з контролем, а в другій дослідній групі не відрізнявся.

Бактерицидна активність сироватки крові залишалась без змін у щурів всіх груп, а лізоцимна у щурів дослідних груп була вищою, порівняно з контролем.

Фагоцитарна активність мікрофагів у щурів першої дослідної групи мала тенденцію до підвищення, але кількість фагоцитованих мікроорганізмів кожним фагоцитом мала протилежну направленість і тому фагоцитарний індекс не відрізнявся у них з щурами як контрольної, так і другої дослідної груп.

Отже, мікрогепатовіт не викликає змін клінічного статусу щурів, стимулює синтез гемоглобіну, не викликає порушення росту, пригнічення лейкопоезу, не знижує показників неспецифічної резистентності організму.

ВПЛИВ ПІРИДОКСИНУ ГІДРОХЛОРИДУ НА ПОКАЗНИКИ ЛІПІДНОГО ОБМІНУ

Семанюк В. І., Турко І. Б., Львів. акад. вет. медицини
ім. С. З. Гжицького

Метою цієї роботи було вивчення впливу синтетичного вітаміну B_6 на вміст кетонових тіл, ліпопротеїдів, загальних ліпідів та їх метаболітів у крові бичків на завершальному періоді відгодівлі в умовах промислової технології виробництва м'яса.

Досліди проводилися на двох групах (по 10 голів кожна) бичків-аналогів чорно-рябої породи. Тваринам II групи в раціон до-

латково вводили 0,1 г піридоксину, а тварини I групи були контролем. Матеріалом для дослідження була кров, яку відбирали через кожні два місяці.

В результаті досліджень встановлено, що вміст загальних ліпідів на початку досліду був найбільш низьким і становив у контрольній групі $2,28 \pm 0,11$ г/л, а в дослідній — $2,45 \pm 0,06$ г/л. До 14-місячного віку рівень загальних ліпідів підвищився і стабілізувався у тварин всіх груп. Міжгрупових відмінностей в концентрації загальних ліпідів плазми крові нами не виявлено, однак вартої уваги той факт, що рівень їх в крові тварин дослідної групи був нижчим, ніж у тварин контролю у всі досліджувані періоди. При аналізі фракційного складу загальних ліпідів плазми крові тварин контрольної групи встановлено, що з віком підвищується відносний вміст у крові вільного холестерину, моноацилгліцеринів і НЕЖК та одночасно достовірно зменшується концентрація ефірів холестерину ($P < 0,001$). У плазмі крові тварин дослідної групи з віком виявлено підвищення вмісту фосфоліпідів (від 7,04% в 14-місячному віці до 16,38% у 18-місячному) і зниження, порівняно з контрольною групою тварин, кількості ефірів холестерину на 11,79% в 14-місячному віці та на 24,94% у 18-місячному віці. Інші ліпідні фракції з віком не зазнавали значних змін. Виявлені різниці вмісту ліпідних фракцій в плазмі крові як контрольної, так і дослідної груп привели до достовірного зростання кількості фосфоліпідів у 14-місячному віці на 6,25%, в 16-місячному — на 10,22% і 18-місячному — 19,87%. При цьому в досліджуваних періодах нами встановлено зниження рівня ефірів холестерину відповідно по місяцях на 4,83%, 12,63% та 10,7%. Достовірних змін у процентному співвідношенні α - та β -ліпопротеїдних фракцій не було встановлено як у тварин контрольної, так й дослідної груп. Вміст у крові бичків кетонівих тіл дослідних груп був найнижчим на початку досліду. З віком їх кількість зросла, що особливо помітно за вмістом β -оксимасляної кислоти і, відповідно, суми кетонівих тіл. Так, зокрема, в контрольній групі тварин, порівняно з 12-місячними бичками, нами виявлено зростання рівня вищевказаної кислоти у 14-місячному віці на 16,67%, 16-місячному — на 25,76% і 18-місячному — на 28,79%. Загальна концентрація кетонівих тіл крові з віком також зросла і була достовірною у всі досліджувані періоди. У тварин дослідної групи не спостерігали суттєвих змін у вмісті кетонівих тіл крові з віком, хоч рівень їх зростав. Вищевказані зміни концентрації кетонівих тіл в крові тварин привели до достовірних міжгрупових відмінностей. У тварин, яким у раціоні додатково вводили піридоксиний монопремікс, в крові виявлено низький вміст як сумарних кетонівих тіл, так і їх фракцій, що особливо помітно відносно вмісту бета-оксимасляної кислоти.